

**Åtvidabergs
kommun**

Måltidspolicy Åtvidabergs kommun

Policy avseende kvalitet för måltider vid förskola, skola, vård och omsorg

Dnr: ATVKS 2016-00685 003

Fastställt av: Kommunfullmäktige, § 138

Antogs: 2016-12-14

Reviderad:

Ansvarig förvaltning: Kommunledningsförvaltningen, kostenheten

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen, nämnder och dess underlydande förvaltningar

Dokumentet gäller till och med: Ska utvärderas en gång per mandatperiod

Innehåll

Bakgrund	3
Syfte	3
Måltidspolicy	4
Kundfokus	4
Medarbetarfokus	4
Näring och energi	4
Ett hälsosamt liv	5
Hållbarhet	5
Ansvar	5
Vård och omsorgsboende	5
Hemtjänst	6
Förskola och skola	6
Kommunstyrelsen	6
Uppföljning av måltidspolicyn.....	6
Referenskällor till dokumentet.....	6

Bakgrund

Maten och måltiden är dagligen en viktig del i våra liv som njutning, källa till glädje, som mötesplats och kulturbärare. Våra matvanor grundläggs redan i unga år och ska ge förutsättningar för ett gott liv och främja en god folkhälsa och ge en god folkhälsa hos befolkningen. Måltiden ska ge näring, stimulans, tid för avkoppling och trevlig samvaro.

Måltidsupplevelsen påverkas till stor del dessutom av individuella förväntningar varför även barnens, elevernas, äldre vid särskilda boenden samt övriga inom Vård- och omsorgsutskottets verksamheter möjlighet till dialog, inflytande och påverkan kring måltiden är viktig.

Måltiden är en viktig pusselbit för att profilera Åtvidabergs kommun och en del i kommunens vision med sikte på 2020, där förutsättningar som *helhetsyn*, *långsiktighet* och *mod* är framgångsfaktorer.

Åtvidabergs kommun har ambitionen att förbättra folkhälsan i samhället och där medborgarnas faktiska folkhälsa och upplevda livskvalitet ska utvecklas positivt. Måltidspolicyn tar sin utgångspunkt i kommunens "Vision 2020" där följande förutsättningar ska utgöra mål.

- Ekonomi och hållbarhet
- Stolthet och gemensamt ansvar – där alla är goda ambassadörer
- Bra vardagsliv och trygghet
- Näringsliv

Ambitioner i detta policydokument förväntas succesivt ge synergieffekter i hela kedjan, där människor i Åtvidabergs kommun är viktiga och vill leva, bo och arbeta, där måltiden ska ses som ett av de viktiga konkurrensmedlen.

Syfte

För att kommunens måltidsverksamheter ska erbjuda en hög och enhetlig kvalitet har nedanstående styrdokument utarbetats för att användas inom all kök-/serveringsverksamhet i kommunens samtliga förvaltningar.

Måltidspolicyn ska fortsatt fungera som ett styrande dokument i det dagliga arbetet och som stöd för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten. Policyn omfattar mat och måltider inom all kommunal verksamhet och all berörd personal, samt vid t ex konkurrensutsättning och entreprenaddrift.

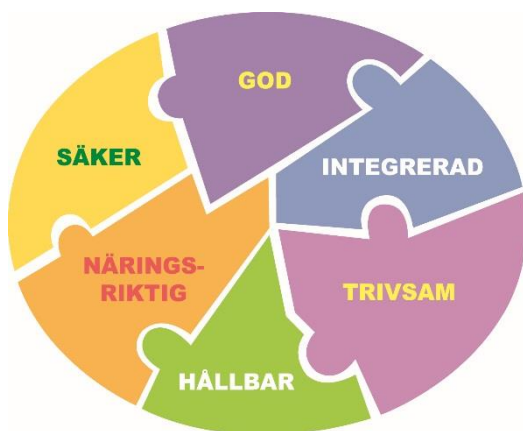
Måltiden som helhet omfattar följande grundelement/aspekter och tillsammans utgör de en helhetsupplevelse för en måltid som ska tillfredsställa gäster på ett positivt sätt.

- Maten, måltidskomposition, utseende, doft, smak
- Rummet, ljus, ljud, rekvisita, färg, form
- Mötet mellan människor, gäst och personal
- Produkten, mat och dryck, njutning, fest
- Stämningen, en kombination av samtliga aspekter

Måltidspolicy

I Åtvidaberg vill vi med stolthet erbjuda välsmakande mat och måltidsservice som genomsyras av hög och hållbar kvalitet. Måltiden som erbjuds ska kännetecknas av;

- Delaktighet och jämställdhet
- Hög kvalitet på råvaror och med lokala inslag
- Begränsning i användning av hel- och halvfabrikat
- I så stor utsträckning som möjligt vara tillagad i kommunen i ändamålsenliga kök så nära gästen som möjligt.
- Trivsel och trevligt bemötande
- Kostnadseffektivitet
- Hållbarhetsperspektiv med hänsyn till miljö, klimat och hälsa

Figur 1. Måltidsmodellen. Definition av en måltid enligt Livsmedelsverket

Kundfokus

Att måltiderna ska ses som en integrerad del av verksamheten och bidra till förskolans och skolans läroplaners samt vård- och omsorgens måluppfyllelse, därtill utnyttjas i den pedagogiska verksamheten inom både förskola, skola som vård- och omsorg.

Att maten och måltidsmiljön är viktig då måltiderna skapar förutsättningar för trivsel, välbefinnande och en plats för sociala kontakter.

Medarbetarfokus

Att måltidspersonal ska ha tillräckliga kunskaper och få regelbunden kompetensutveckling.

Att övrig berörd personal ska ha grundläggande kunskaper om maten och måltidens betydelse för hälsa och välbefinnande

Näring och energi

Att de nordiska näringsrekommendationerna (NNR) och Livsmedelsverkets riktlinjer ska utgöra grund för planering och servering av kommunens måltider.

Ett hälsosamt liv

Att måltiderna ska anordnas på ett sådant sätt att de bidrar till alla målgruppers fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Att måltiderna grundlägger och främjar goda matvanor och en god hälsa för alla såväl barnen/eleverna som vuxna och äldre.

Hållbarhet

Att beställaren ska ta hänsyn till miljö, sociala aspekter och ekonomi, genom ett medvetet val i upphandling och livsmedelsköp (i enlighet med kommunens Hållbarhetsprogram).

Att beställaren ska göra upphandling och inköp av livsmedel och råvaror enligt Upphandlingsmyndighetens gemensamma krav och upphandlingskriterier för animaliska livsmedel, i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. Baskrav i angivna kriterier skall utgöra lägsta nivå. Exempelvis att antibiotika ska endast användas efter ordination av veterinär och när det är veterinärmedicinskt motiverat

Att öka användningen av lokal/närproducerade livsmedel i kommunens måltidsupplevelser för att bevara och stimulera omgivande landsbygd och svenska mervärden.

Att strävan ska vara att öka servering av vegetabilier, valda efter säsong samt vegetariska rätter i kommunen som främjar hälsan och en hållbar livsmedelskonsumtion, vilket bidrar till minskning i utsläpp av växthusgaser och därmed ger ökade möjligheter att nå de nationella klimatmålen.

Att strävan ska vara att minimera matsvinnet och öka barn och elevers medvetenhet om matsvinnets påverkan på miljön.

Att kommunen ska bedriva kostverksamhet med energi- och resurshushållning i alla led.

Ansvar

Ansvariga ska verka för ett upphandlingssätt av livsmedel, som minskar påverkan på miljö och klimat.

God hälsa och livskvalitet förutsätter ett gott näringsintag hos oss alla. Oavsett ålder är maten ett viktigt redskap för att förebygga sjukdom och bevara hälsa. Vid sjukdom och ohälsa ökar behovet av energi och näringsämnen, samtidigt som förmågan att äta och tillgodogöra sig maten minskar.

Om både rätt mängd och rätt typ av mat serveras varje gäst, påverkas förmågan till fysisk aktivitet positivt hos varje individ, vilket i sin tur kan förebygga och bidra till ett minskat omvårdnadsbehov hos äldre.

Vård och omsorgsboende

- Vid vård- och omsorgsboenden har kommunen totalt ansvaret för den mat och måltider som serveras, då det gäller att uppnå fullt energi- och

näringsbehov varje dag och fördelat över dygnet. Ansvariga chefer inom varje enhet ansvarar för att mål och policys för måltider inom boendena är väl kända och används i den egna verksamheten.

Hemtjänst

- Till brukare med behov av måltidsstöd inom hemtjänsten har kommunen del av ansvar för dygnets näringsbehov och matintag.

Förskola och skola

- Rektor och förskolechef har det övergripande ansvaret tillsammans med måltidsverksamheten för servering av måltider i skola och förskola samt att uppsatta mål och policys är väl kända och används i den egna verksamheten.
- Måltiderna som serveras i förskolan och skolan är endast en del av dygnets näringsbehov och matintag. Ett delat ansvar råder därför mellan förskola/skola och föräldrar, för att barn och elever ska få fullt energi- och näringsbehov tillgodosett varje dag. För att ge barn och ungdomar en positiv inställning till mat och matvanor krävs samverkan mellan måltidsverksamheten, förskola/skola och föräldrar.

Kommunstyrelsen

- I verksamheter som drivs av Åtvidabergs kommun är kommunstyrelsen ansvarig livsmedelsföretagare, vilket innebär att samtliga måltider som serveras ska vara säkra, möjliga att spåra och gästen ska få tillförlitlig information om dess innehåll.

Uppföljning av måltidspolicyn

Måltidspolicyn ska integreras som en självklar del i kommunens löpande kvalitetsuppföljning och utgör där tydlig profil i det hälsofrämjande arbetet, som ansvariga utskott omfattas och är en del av.

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att uppnådda effekter årligen redovisas i årsredovisningen.

Referenskällor till dokumentet

- * Vision 2020 med övergripande mål för Åtvidabergs kommun www.atvidaberg.se
- * Nordiska näringsrekommendationer, NNR (Aktuell vetenskaplig forskning om mat hälsa ligger till grund för NNR, senaste utgåva från 2012) Mer information via www.livsmedelsverket.se
- * Livsmedelsverkets lanserade råd 2015-04-27 om matvanor hållbara både för hälsan och miljön.
- * Upphandlingsmyndigheten www.upphandlingsmyndigheten.se/omraden/livsmedel
- * Regional livsmedelsstrategi, Länsstyrelsen Östergötland
- * Hållbarhetsprogram (Åtvidabergs kommun)